

5. Borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb

Gruppen af sygedagpengemodtagere (sygemeldte fra ledighed eller fra en arbejdsplads) udgør lidt over en fjerdedel af jobcentrets samlede antal borgere. En sygedagpengemodtager overgår til jobafklaringsforløb, hvis betingelserne for at modtage sygedagpenge ikke længere er opfyldt, men borger stadig er uarbejdsdygtig. Borgere i jobafklaringsforløb udgør ca. 4 pct. af alle borgere i jobcenteret.

I perioden 2. halvår 2018 – 1. halvår 2019 var der i Halsnæs i gennemsnit 455 fuldtidspersoner, som modtog sygedagpenge, hvilket er en stigning i forhold til 399 året før. En væsentlig årsag til dette er konjunkturerne; i en tid med lav ledighed stiger antallet af sygemeldinger typisk. Der var i 2. halvår 2018 – 1. halvår 2019 i snit 81 borgere i jobafklaringsforløb.

Det primære formål med indsatsen for begge målgrupper er at hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet – eventuelt i en anden arbejdsfunktion end tidligere. Det betyder blandt andet, at jobcenteret ved hver kontakt med borgeren skal vurdere, om borgeren fortsat er uarbejdsdygtig, eller om borgerens sygdom ikke længere er en hindring for at påtage sig arbejde.

Status for indsatsen

Det har det seneste år været sværere end tidligere at få afsluttet sygedagpengeforløbene. Der er fortsat flere sygedagpengemodtagere end ønsket, der overgår til jobafklaringsforløb. Det skyldes, at de sygemeldtes situation ofte er mere kompleks end tidligere, og at antallet af nye sygemeldte er større end vanligt. Som følge af højere sagstal og mere komplekse sager har det været vanskeligt at iværksætte den indsats, der skal til for at afslutte sagerne. Som konsekvens af det høje sagsantal er der i 2019 blevet tilført ekstra ressourcer til området, hvilket forventes at bidrage til et mindre sagspres samt tættere og tidligere opfølgning i sagerne.

Hvad virker?

Der er evidens for, at hyppige, motiverende og vejledende samtaler med fokus på borgerens ressourcer virker for sygdomsramte borgere. Også de borgere, der føler sig fastlåst og langt fra arbejdsmarkedet. Forskningen peger på, at en tidlig indsats er vigtig, herunder især en tidlig tilbagevenden til arbejdsmarkedet i en eller anden form.

Det er i adskillige tilfælde påvist, at en genindtræden på arbejdsmarkedet kan medvirke til helbredelse, og at man ikke behøver afvente endt behandling, så længe der tages de nødvendige skånehensyn. Der er dog fortsat behandlende læger, som trods evidens, mener at "fred og ro" hjemme er bedst. I de situationer er det nødvendigt med hyppige, motiverende samtaler med borgerne for at understøtte den beskæftigelsesrettede indsats.

Borgere på jobafklaringsforløb adskiller sig ikke meget fra øvrige sygemeldte. Det er dog vores oplevelse, at borgerne føler sig længere væk fra arbejdsmarkedet og dermed er vanskelige at motivere for en beskæftigelsesrettet indsats. Flertallet af borgere i jobafklaringsforløb er kvinder med funktionelle lidelser. En persongruppe, der er vanskelig at arbejde med, uanset ydelsesgrundlag. Det er dog vores erfaring, at hyppige samtaler også har effekt for denne gruppe af borgere.

Vores tilgang

Med forenklingsreformen skal sygedagpengemodtagere på lige fod med andre have fire samtaler inden for de første seks måneder. Den første samtale med sygemeldte borgere sker dog først efter

otte uger. Borgere, hvis sygeforløb forventes afsluttet inden da¹, vil derfor ikke have kontakt med jobcentret.

Der tages telefonisk kontakt til alle sygemeldte, når sagen overgår til jobcentret, typisk efter otte uger. Telefonsamtalen bidrager til at få oplysninger om den sygemeldte. Herved kan jobcentret stille mere kvalificerede spørgsmål i den lovpligtige lægeattest, som altid skal indhentes i starten af et sygeforløb.

Hvis den sygemeldte har en arbejdsgiver, tager jobcenterets fastholdelseskonsulent kontakt til vedkommende kort efter første samtale, dvs. efter otte til ni ugers sygemelding, med henblik på at yde råd og vejledning samt understøtte en plan for borgerens tilbagevenden til arbejdspladsen. Denne indsats bidrager til at fastholde den sygemeldte på arbejdspladsen, fremme delvis genoptagelse af arbejdet samt mindske risikoen for afskedigelse. Borgeren vil parallelt være til samtale med sagsbehandler hver måned.

Hvis den sygemeldte er ledig, tilstræbes det at iværksætte virksomhedspraktik, så snart det er helbredsmæssigt forsvarligt. Formålet er at afklare borgerens muligheder og skånebehov og understøtte kontakten til arbejdsmarkedet. Såfremt den sygemeldte ikke er klar til en praktik, henvises vedkommende evt. i stedet til et mestringsforløb af fire ugers varighed hos en privat aktør, som jobcenteret har samarbejdet med siden 2015. Der har vist sig at være god effekt af disse mestringsforløb. En del sygedagpengeforløb afsluttes efter endt mestringsforløb, og for de øvrige vedkommende bliver det i højere grad tydeligt hvilke arbejdsfunktioner, som borgerne er i stand til at udføre i en virksomhedspraktik, og hvilke de skal skånes for. Sagsbehandleren vil have samtaler med den sygemeldte månedligt.

Vores praksis i forhold til raskmeldinger til det brede arbejdsmarked vil fremover blive skærpet en smule. Således at borgere raskmeldes, når borger ikke længere er uarbejdsdygtig, også selvom borgeren endnu ikke er klar til at vende tilbage til eget job og dermed risikerer afskedigelse.

Forlængelse af sygedagpengene

Uanset om borgeren er i aktivering eller ej, skal borgeren revurderes ved 22 uger i forhold til, om sygedagpengene kan forlænges. Indsatsen fortsætter dog uanset forlængelse eller ej.

Sygedagpengene kan forlænges efter syv årsager. Ved hver samtale skal der tages stilling til eventuel forlængelsesårsag, og forlængelsesårsagen er i høj grad styrende for den videre indsats.

Knap 40 pct. af forløbene i 2019 har været længere end 22 uger og er således blevet forlænget.

Halvdelen af sagerne forlænges, da det anses for nødvendigt at gennemføre fx virksomhedspraktik eller andre afklarende indsatser mhp. at klarlægge borgerens arbejdsevne (nr. 2), eller da den sygemeldte er under lægebehandling, men forventes at kunne påbegynde arbejde på hidtidige vilkår inden for overskuelig tid (nr. 3). Såfremt den sygemeldte har en arbejdsgiver, fortsættes dialogen mellem arbejdsgiver og fastholdelseskonsulent om en genoptrappingsplan. For ledige sygemeldte afprøves løbende forskellige virksomhedspraktikker. Formålet er at afdække indenfor hvilke dele af arbejdsmarkedet det er sandsynligt, at borgeren kan arbejde på almindelige vilkår og derfor skal stille sig til rådighed for. Borger vil typisk have samtale i jobcentret hver måned.

5 pct. af de sygemeldte borgeren skal dog have en tværfaglig indsats og derfor forelægges rehabiliteringsteamet (nr. 4). Såfremt borger får forlænget sine sygedagpenge pga. behov for en tværfaglig indsats, forelægges sagen rehabiliteringsteamet hurtigst muligt. Inden da indhentes

¹ Kategori 1-sager

jobcentret de relevante lægeerklæringer. Rehabiliteringsteamet vurderer på den baggrund om borger kan indstilles til ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Borgeren overgår herefter til anden ydelse. Borgeren vil som udgangspunkt kun have den samtale med sagsbehandleren, hvor rehabiliteringsplanen udarbejdes.

En meget lille gruppe af borgerne får forlænget deres sygedagpengesag, da det anses for overvejende sandsynlig, at der kan iværksættes revalidering (nr. 1). Indsatsen fokuseres her på at skrive den forberedende del af rehabiliteringsplanen. I denne proces på to til fire uger afklares det, om borgeren er berettiget til revalidering.

Parallelt er der også en gruppe af borgere, som har en verserende sag om ret til erstatning efter arbejdsskade. I disse sager vurderer vi løbende om borger er fuldt uarbejdsdygtige. Det sker ved månedlige vejledende og motiverende samtaler. Såfremt det giver mening, vil borger deltage i mesteringsforløb eller en virksomhedspraktik. Forløbene kan dog køre i op til fem år, og de kan være svære at få afsluttet, da borgerne kan have konfliktende interesser ift. udbetaling af godtgørelse. Vi er derfor tydelige om krav og forventninger til borgeren og har samtaler med borgerne hver måned

Endelig er der borgere, som får forlænget deres sygedagpenge, da de har en livstruende, alvorlig sygdom (nr. 5). De er på stand-by. Vi ser dog på deres sag hver måned og indhenter evt. relevant lægelig dokumentation. Enkelte borgere har ansøgt direkte om førtidspension (nr. 7). De borgere har jobcentret kun meget lidt kontakt med i den korte periode, som det tager at udarbejde rehabiliteringsplanens forberedende del og forelægge sagen for rehabiliteringsmødet.

Jobafklaring

Såfremt den sygemeldte ikke kan få forlænget sin sygedagpengesag, vil borgeren overgå til jobafklaringsforløb. Det sker for ca. 40 pct. af borgerne, mens ca. 20 pct. bliver raskmeldt.

Det altovervejende fokus i forhold til disse borgere er at motivere dem for at deltage i en virksomhedspraktik. Størsteparten af borgerne har mistet deres arbejde, når de overgår til jobafklaringsforløb, hvis de oprindeligt var sygemeldt fra en arbejdsplads – og de har derfor brug for støtte til at genindtræde på arbejdsmarkedet.

De fleste i denne målgruppe vil allerede tidligt have fået tilknyttet en virksomhedskonsulent. Progression i sagen understøttes ved vejledende og motiverende samtaler. En tillidsfuld relation er vigtig. Borgere i jobafklaringsforløb har i løbet af de første seks måneder fire samtaler. Efter seks måneder afholder vi en samtale ca. hver anden måned.

Enkelte borgere ser dog sig selv som meget langt væk fra arbejdsmarkedet, og den virksomhedsrettede indsats kan af den årsag trække lidt ud. Her kan et tilbud om at deltage i "Lær at takle" være en vej videre. Det samme kan et tilbud om træning med en fysioterapeut.